

Putten, 30 december 2013

Aan het College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Putten.

Betreft: advies inzake AWBZ naar Wmo

Edelachtbaar college,

Wij hebben het document 'Beleidskader transitie AWBZ naar Wmo en transformatie maatschappelijke ondersteuning in Putten' (versie 16 december 2013) bestudeerd.

In de afgelopen maanden is door een regelmatig overleg tussen Gemeente en de Wmo-raad Putten de Wmo-raad meegenomen bij het realiseren van deze beleidsnota. We herkennen daarom een groot deel van de gegeven inhoud.

Daarnaast willen u laten weten dat de Wmo-raad Putten bij het nader bestuderen van dit document als uitgangspunt heeft genomen, de aanvullende adviezen zoals door de gezamenlijke Wmo-raden (RNV en Zeewolde) na de bijeenkomst van 30 oktober 2013 aan de alle Gemeenten zijn gegeven. In de nota wordt onder 1.4 daar ook naar verwezen. De Wmo-raad Putten heeft zich in haar vergadering van 18 november jl. aan deze adviezen geconformeerd.

Onderstaand geven wij u per hoofdstuk/paragraaf onze opmerkingen, vragen en adviezen waarbij we genoemde regionale adviezen hebben meegewogen.

1.1 Extramurale begeleiding en kortdurend verblijf van de AWBZ naar de Wmo.

In Putten gaat het om 237 cliënten¹. Daarnaast wordt 5% van de huidige persoonlijke verzorging (dat deel dat samenhangt met begeleiding²) ook per 1 januari 2015 overgeheveld van de AWBZ naar de Wmo. In de gemeente Putten gaat het naar schatting om 22 cliënten. De overige 95% van de persoonlijke verzorging wordt overgeheveld naar de Zorgverzekeringswet.

In deze alinea is sprake van 237 cliënten, uitleg op deze plaats dat dit excl. de 1050 huidige cliënten is vinden wij duidelijker.

1.7 Verbinding met andere transitities.

‘We verwachten van burger dat zij hun leven primair zelf op de rit houden en dus ook zelf zorgen voor hun inkomen.’

Deze zin is voor de betreffende kwetsbare doelgroep wel erg sterk aangezet. Zo’n verwachting uitspreken is één maar een zeker begrip is beter.

Eén gezin, één plan, één regisseur vormt ook de basis voor de samenwerking met eventuele sociale wijkteams en het veiligheidshuis.

Verbinding met overige transitities en de uitgangspunten voor één gezin, één plan, één regisseur is in de nota sterk neergezet. (Regio advies B)

b. Draag zorg voor één regisseur/casemanager, ook in het geval van complexe en meervoudige zorg.

2.2 Nieuwe taken onder de Wmo.

Om op dit moment voor AWBZ-zorg in aanmerking te komen, moet er sprake zijn van bepaalde gezondheidsproblematiek. Dit wordt de grondslag genoemd. Er zijn zes grondslagen:

- somatische aandoening/beperking (lichamelijke klachten);
- psychogeriatrische aandoening/beperking (beperking geestelijke vermogens op hoge leeftijd);
- psychiatrische aandoening/beperking;
- lichamelijke handicap;
- verstandelijke handicap en zintuiglijke handicap.

Er is hier sprake van zes grondslagen, u noemt er echter vijf. Mogelijk ontbreekt hier LVG?

In de AWBZ zijn er zes soorten AWBZ-zorg die mensen met bovenstaande gezondheidsproblematiek kunnen aanvragen, de zogenaamde functies:

- begeleiding;
- persoonlijke verzorging;
- behandeling;
- verpleging;
- kortdurend verblijf;
- verblijf.

Bij dit onderdeel hebben wij m.b.t. de zorgzwaartepakketten (ZZP's) die naar de Gemeenten worden overgeheveld de vraag waar deze worden ondergebracht? Er zijn immers cliënten die met deze lage pakketten intramurale zorg ontvangen.

3.1 Een grote financiële taakstelling: 25% korting.

Daar komen naar schatting maximaal 259 unieke cliënten en een budget van 1,5 miljoen euro bij. We hebben op dit moment geen gegevens om de overlap

Bovengenoemde regel is niet af en het is daardoor onduidelijk wat hier wordt bedoeld.

4.3 Vertaling in beleidsuitgangspunten Sociale domein.

Onder de koppen Participatie en Eigen kracht geeft u een prima vertaling van mogelijkheden met erkenning van de vraag van de cliënt en zijn/haar mogelijkheden. (Regio advies N)

n. In de kern gaat het om erkenning van de vragen van cliënten als ook de vertaling weten te maken om dit om te zetten in een actieve houding van de cliënten, rekening houdend met (on)mogelijkheden. De houding van ondersteuners moet zijn om vanuit kwetsbaarheid (erkennen van hun noden) de burger oprecht willen zien en van daaruit waar nodig aanpassing en ondersteuning te bieden, zonder dit te vullen met eigen bedachte zorgconstructies.

4.5 Transitie én transformatie.

In dit onderdeel missen we bij transformatie de onderstreping voor de nodige zorg voor eventuele overdracht van de bestaande naar de nieuwe aanbieder (Regio advies D)

d. Mocht wijziging van aanbieder aan de orde zijn bij de overgang van de begeleiding uit de AWBZ naar de Wmo, is het van groot belang dat er een goede overdracht plaatsvindt van de ene naar de andere organisatie.

5.1 Sturingsrollen.

Bij de sturingsrollen komt de burger er wel minder goed af omdat enerzijds het voorbehoud van 'zoveel mogelijk' m.b.t. zelf regie wordt gemaakt en anderzijds de onafhankelijke ondersteuning voor de betrokkenen om de juiste keuzes te kunnen maken hier ontbreekt. (Regio advies A en K)

a. Zorg voor de mogelijkheid voor onafhankelijke ondersteuning voor de zorgvrager bij het keukentafelgesprek. Is ondersteuning door mantelzorger of professional niet mogelijk, kan bijvoorbeeld worden gedacht aan voor dit doel getrainde vrijwilligers.

k. Versterk de zelfregie van cliënten en stel deze centraal in de lokale beleidsnota. Zelfregie is het vermogen om zelf beslissingen te kunnen nemen in je leven. Dit is iets anders dan zelfredzaam zijn. Wat hebben burgers nodig om zelf de juiste keuzes te maken? Hoe zelfredzaam zijn ze vervolgens bij het realiseren van deze keuzes en welke ondersteuning hebben ze daarbij nodig? Teveel de nadruk leggen op dingen zelf moeten doen, kan het maken van eigen keuzes behoorlijk inperken. We vragen de gemeente om hierop een visie te ontwikkelen in de lokale beleidsnota.

6.2 Uitgangspunten voor een vernieuwd toegangsmodel.

Wij vragen ons af of de hier opgesomde uitgangspunten voor toegang zijn afgestemd aan de regionale uitgangspunten om ongelijkheid binnen de RNV te vermijden?

- de toegang is onafhankelijk van de aanbieders van de zorg: er dient in de toegang geen prikkel te bestaan om naar 'eigen' aanbod toe te leiden;

De hier geschetste prikkel naar 'eigen' aanbod komt ons niet realistisch voor, de zorgaanbieder herkent toch altijd de behoefte aan zijn/haar expertise?

- in Het Gesprek is, anders dan bij een indicatiestelling, het samen met de burger ontdekken wat er aan de hand is en wat de beste weg naar een oplossing zou moeten zijn (maatwerk). Het gaat er om dat de professional de burger verleidt naar een voor hem of haar passend arrangement van ondersteuning die naar verwachting leidt tot een oplossing. Uitgangspunt bij het samenstellen van een passend arrangement is dat de professional tekens zoekt naar de goedkoopst adequate oplossing, te beginnen bij de eigen kracht van de burger. Dit is weergegeven in onderstaand schema 1.

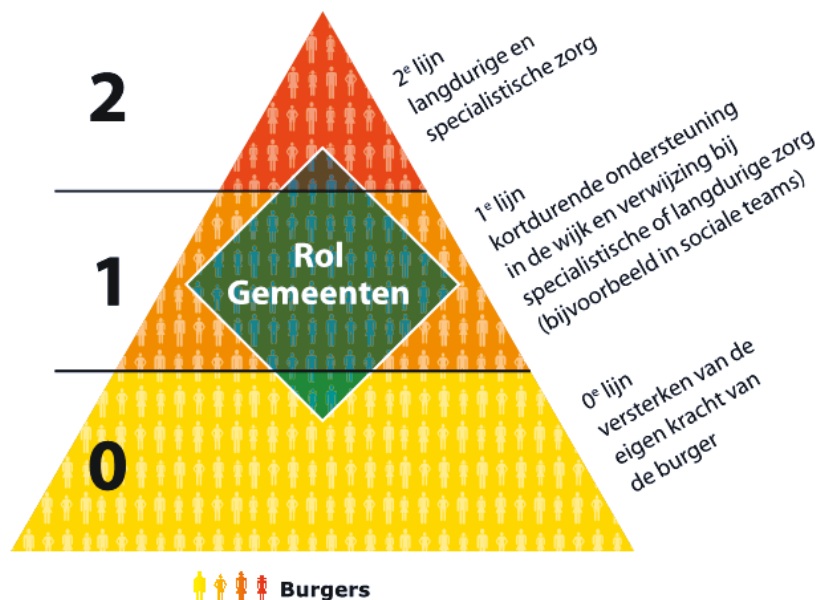
De hier door opsteller gebezigde term verleiding vinden we niet juist, deze is ook in tegenspraak met het zoeken naar oplossing in maatwerk.

In dit onderdeel van 'Het Gesprek' is het noodzakelijk om toe te voegen dat de onafhankelijke ondersteuning in dit proces mogelijk is. (Regio advies A)

a. Zorg voor de mogelijkheid voor onafhankelijke ondersteuning voor de zorgvrager bij het keukentafelgesprek. Is ondersteuning door mantelzorger of professional niet mogelijk, kan bijvoorbeeld worden gedacht aan voor dit doel getrainde vrijwilligers.

DE PIRAMIDE; een kijk op de uitvoering in het sociale domein

Taken en verantwoordelijkheden in het lokale sociale domein

Hier in hoofdstuk 6.2 vinden wij geen duidelijke criteria terug voor de keuze van uitvoering in 0^e, 1^e en 2^e lijn van zorg.

Sociale kaart.

Schema 1: onderdelen arrangement

Onderdelen arrangement	Toeleiding en uitvoering
Eigen kracht	Oplossingen worden in eigen kring gevonden.
Algemene voorzieningen	Voorzieningen waar elke burger, soms tegen betaling maar zonder indicatie, gebruik van kan maken. Niet specifiek toegesneden op individuele ondersteuningsvraag.
Collectieve voorzieningen (maatwerkvoorziening)	Voorzieningen in collectieve vorm uitgevoerd, waardoor ze goedkoper zijn dan individuele voorzieningen, maar waarvoor individuele toekenning nodig is.
Individuele vormen van ondersteuning (maatwerkvoorziening)	Voorzieningen waarvoor een individuele toekenning nodig is, die individueel worden gefinancierd, en die een individuele uitvoering kennen. Optimaal toegesneden op de individuele vraag.

We stellen voor dat de Gemeente Putten vanuit dit schema een duidelijke sociale kaart maakt van de bedoelde arrangementen. (Regio advies C)

c. Maak een goede (digitale en papieren) sociale kaart van de voorzieningen in gemeente en regio waar de zorgvrager gebruik van kan maken. Zeker als de gemeente straks contracten gaat afsluiten met nieuwe aanbieders.

Voeg het onderdeel ‘dagbestedingsactiviteiten’ toe bij de arrangementen. (Regio advies F)

f. Dagbestedingsactiviteiten maken een belangrijk deel uit van het leven van verschillende doelgroepen. Vereenzaming, terugval naar verslaving of ziekte liggen op de loer als er geen dagbesteding meer is, of vormen van dagbesteding worden ontwikkeld die niet aansluiten bij de behoefte van de doelgroep. Wij adviseren de gemeente dan ook in haar lokale beleidsplan op te nemen dat deze negatieve effecten niet wenselijk zijn en dat het uitgangspunt is dat voor deze mensen bepaalde vormen van adequate dagbesteding gerealiseerd zal blijven worden op het moment dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor de functie begeleiding.

6.3 Opties vernieuwd toegangsmodel..

Er zijn grofweg twee opties voor implementatie van het vernieuwde toegangsmodel, namelijk door:

1. vernieuwing van het huidige Wmo-loket binnen het gemeentehuis;
2. door oprichting van een Wmo-wijkteam.

Bij optie 1 wordt gezien of en zo ja op welke wijze de uitgangspunten voor het vernieuwde toegangsmodel zoals in de vorige paragraaf beschreven kunnen worden geïmplementeerd in het bestaande Wmo-loket. Hiertoe zal een organisatie- en opleidingstraject moeten worden doorlopen. Tevens zal moeten worden gezien of de huidige huisvesting kan voldoen aan de nieuwe eisen.

We willen u echter verleiden een Wmo-wijkteam op te richten. We beschrijven hieronder eerst wat het Wmo-wijkteam inhoudt en vervolgens onder wiens verantwoordelijkheid het wijkteam zou moeten opereren.

De term verleiden vinden we in dit verband niet juist. Het is immers de doelstelling van de Gemeente Putten om een wijkteam op te richten.

6.4 Het Wmo-wijkteam.

Omdat zoals in de nota is opgemerkt één wijkteam voor de hand ligt is het wel van belang dat vanuit dit ene wijkteam de verschillende woonkernen kunnen worden bereikt.

De generalist voert Het Gesprek en kan ten allen tijde beschikken over voldoende specialistische kennis van collega's uit het Wmo-wijkteam of van partners in het veld.

Op deze plaats in de nota is het aan te bevelen om de training van de consulenten die het gesprek moeten voeren toe te voegen. (Regio advies H)

h. Train de consulenten die het keukentafelgesprek moeten voeren met mensen die vanuit de (O)GGZ en VG-zorg komen en beroep moeten doen op de Wmo. Het gaat dan om taalgebruik, de wijze waarop informatie wordt verstrekt, het gezamenlijk opstellen van een plan en bejegening. Het is zaak de zorgvrager serieus te nemen en naar hen te luisteren ook al zijn er wettelijke vertegenwoordigers bij de gesprekken aanwezig.

6.5 Onder wiens verantwoordelijkheid opereert het Wmo-wijkteam?

De Wmo-raad adviseert uw college om keuzemogelijkheid 2 m.b.t. verantwoordelijkheid voor het Wmo-wijkteam te hanteren. De rol van de Gemeente blijft ook in dit model evident zonder dat er de noodzaak is om als Gemeente de expertise te moeten ontwikkelen volgens model 1.

7.3 Sturen met investeren in eigen kracht en informele zorg.

Art. 5 De Stichting Welzijn Putten wordt in het geschetste proces een grote rol toebedeeld voor matchen en overige activiteiten ter bevordering van het betrekken van bedrijven en non-profitorganisaties in dit ondersteuningsproces. Onze vraag aan u is of SWP daarvoor wel voldoende is toegerust en ook kan beschikken over de noodzakelijke middelen?

4. Meer samenwerking tussen aanbieders van formele en informele ondersteuning. We willen door middel van onze inkoop bevorderen dat de aanbieders van de formele ondersteuning hard werken aan het leggen van verbindingen met de informele ondersteuning, waaronder vrijwilligers.

Bij dit onderdeel stellen wij voor op te nemen het faciliteren van de communicatie in uitwisseling van ervaringen door lotgenoten. (Regio advies i)

i. Wij adviseren u bij de mantelzorgondersteuning, naast de professionele en vrijwillige ondersteuning, ook aandacht te besteden aan de mogelijkheid van het uitwisselen van ervaringen met lotgenoten.

7.5 Sturen met prikkels tot kostenbeheersing.

9. Korting op tarieven aanbieders. We passen een korting toe bij de inkoop van begeleiding en kortdurend verblijf.

De Wmo-raad spreekt op dit onderdeel haar zorg uit over het toepassen van kortingen, dit omdat het behoud van de kwaliteit daarbij kritisch wordt.

7.6 Sturen op kwaliteit.

13. Meer groepsaanbod, minder individuele begeleiding. In het 'naar boven organiseren' van het aanbod past ook het terugdringen van individueel aanbod naar collectief aanbod of aanbod als algemene voorziening.

16. Aansluiten bij wat er lokaal al is aan ondersteuning. Hierbij denken we vooral aan het waar mogelijk laten aansluiten van dagbesteding bij welzijnsactiviteiten/inloop/cursussen en initiatieven van vrijwilligers. Deze aanpak leidt ook tot minder grote vervoersafstanden van inwoners. Dagbesteding kan dan ook meer plaatsvinden vanuit interesse in plaats van de doelgroep. Dit bevordert ook het contact tussen verschillende doelgroepen (mensen met verschillende soorten beperkingen en mensen zonder beperkingen). We streven ernaar om een gedeelte van de huidige dagbesteding niet als maatwerkvoorziening, maar als algemene voorziening aan te bieden.

17. Dwarsverbanden met arbeidsmatige dagbesteding. We willen dwarsverbanden maken met arbeidsmatige dagbesteding. Dit kan ook organisatorische voordelen bieden, bijvoorbeeld het delen van ruimte met de sociale werkvoorziening.

De Wmo-raad wil m.b.t. bovengenoemde passages opmerken dat indien noodzakelijk, b.v. betrokkene niet past in de voorgestelde vormen, te allen tijde het maatwerk mogelijk moet blijven.

19. Kortdurend verblijf afstemmen met andere vormen van respijtzorg. Het kortdurend verblijf willen we afstemmen met andere vormen van respijtzorg voor mantelzorgers, zoals een 'oppas' die elke week een avond langskomt zodat de mantelzorger zijn hobby kan blijven uitoefenen. Ondersteuning voor mantelzorgers is belangrijk zodat zij deze zorg goed kunnen volhouden en niet overbelast raken. We streven ernaar dat in het netwerk lichtere vormen van respijtzorg zoals bijvoorbeeld de wekelijkse 'oppas' vaker ingezet kunnen worden, zodat mensen minder behoefte hebben en minder gebruik maken van het duurdere kortdurend verblijf.

Hier geldt dat afgezien van deze positieve aanvulling op de regels m.b.t. kortdurend verblijf de bestaand situatie eveneens gehandhaafd dient te worden.

20. Mogelijkheden combinaties met vervoer. Er zijn momenteel verschillende vervoersvormen voor diverse doelgroepen bekostigd door verschillende financiers. We onderzoeken in regionaal verband wat de mogelijkheden zijn om het vervoer efficiënter en goedkoper te maken door verschillende vervoersvormen te combineren. Ook wordt er uitdrukkelijker gekeken naar de mogelijkheden van vervoer in het eigen netwerk en de rol van het vrijwilligersvervoer. Belangrijk is ook dat de cliënten die daartoe in staat zijn zoveel mogelijk leren te reizen met het openbaar vervoer.

Hier vragen we aandacht voor het faciliteren van cliënten om d.m.v. instrueren/leren de mogelijkheden voor het reizen in het openbaar vervoer te bevorderen.

8.2 Gemeentelijke eisen in de nieuwe Wmo-verordening.

Eenzijds kwaliteitseisen en anderzijds de controle daarop, dat laatste wordt m.b.t. het Wmo-loket d.m.v. enquêtes uitgevoerd, dit lijkt ons voor het uitgebreide Wmo takenpakket te mager. We stellen voor hier monitoring en evaluatie in het proces te integreren als een vanzelfsprekendheid.

(Regio advies E en O)

e. Op zowel organisatieniveau als op cliëntniveau geldt dat bij aanbestedingstrajecten en subsidieovereenkomsten, maar ook bij de toekenning van een individuele voorziening aan een cliënt, het essentieel is dat controle op de gemaakte afspraken als een vanzelfsprekendheid wordt gezien. Monitoring en evaluatie zijn hierbij gewenst en leveren belangrijke sturingsinformatie op. Stel vooraf de kaders op en bepaal hoe je bepaalt of de resultaten aan deze kaders voldoen. Blijf voortdurend ook de cliënttevredenheid (t.a.v. het behalen van de afgesproken resultaten en bejegening) meten.

o. Evalueer na een afgesproken tijd of in het traject na een hulpvraag, het gewenste resultaat is behaald en stel zo nodig bij.

9.1 Informatie ontkokeren in het sociale domein.

Uitgebreid wordt in dit hoofdstuk de benodigde informatie van de burger behandeld voor het welslagen van de transitie maar we missen hier aandacht voor de informatie aan de burger. (Regio advies L)

I. Informeer en betrek burgers en cliënten bij de verandering. Het merendeel weet niet wat er op hen gaat afkomen. Daartoe is het volgende wenselijk: geef vroegtijdig en herhaaldelijk informatie; bied mensen de gelegenheid de gevolgen voor henzelf te vertalen; geef heldere informatie; gebruik verschillende manieren (thema-café, inspraakavonden, werkbezoeken).

We realiseren ons overigens dat de Wmo-raad daarin ook een functie heeft m.b.t. haar netwerk.

Klachtenregeling.

In het concept Beleidskader vinden we geen verwijzing naar welke vorm van klachtenregeling dan ook. We stellen voor om een specifieke klachtenregeling toe te passen zoals verwoord in het advies van de regionale Wmo-raden. (Regio advies M)

m. Zorg voor een goede klachtenregeling. Het doel is dat cliënten over de mogelijkheid beschikken om een klacht in te dienen (over de wijze waarop zij door de gemeente of instelling worden bejegend of behandeld of over de kwaliteit van ondersteuning). Daartoe is het volgende wenselijk: er is een transparante klachtenregeling; deze regeling geldt voor het gehele sociaal domein; er is een vertrouwenspersoon beschikbaar; de verzamelde klachten zijn input voor het verbeteren van het kwaliteitsbeleid van gemeente en instelling.

Tot slot.

Wij merken nog op dat bij nadere analyse van de conceptnota het ons is opgevallen dat vrijwel geen ruimte is gegeven aan de uitgebreide adviezen die door de gezamenlijke regionale Wmo-raden vanuit een zekere zorg en onzekerheid over de toekomst zijn opgetekend. Wij spreken de wens uit dat dit mede door onze bovenstaande opmerkingen en aanbevelingen wordt hersteld in de definitieve versie van dit beleidsdocument. Als Wmo-raad van de Gemeente Putten vertrouwen wij er op met het vorenstaande bij te dragen aan een degelijke opzet en voortgang van het transitie en transformatieproces van AWBZ naar Wmo voor onze burgers.

Met vriendelijke groet,

Chris van Tilborg
Secretaris